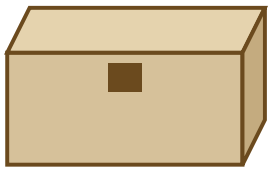
WARIES MISDAADREEKS · Nº 069

Drooggevallen in Noordoostpolder

Het geheim van het wrak onder de akker

EEN ESCAPEROOMBOEK VOOR DE HELE FAMILIE

UITGEVERIJ WARIES

LEES DIT EERST

Zo werkt dit boek

Op een akker aan de rand van Schokland ploegt boer Jorrit Brouwer een schip omhoog, met daarin een kistje vol geheime brieven uit 1941. Zijn nichtje Fenna (12) en neefje Bram (9) logeren die week op de boerderij. Dit boek is hun **ruimboek**: alles wat ze vonden, hoorden en opschreven.

Het boek heeft zeven **ruimen**, zoals een schip. In elk ruim zitten één of twee **sloten**: puzzels met een cijfercode. Heb je een code? Zoek hem op in **Het Peilboek** (p. 54). Staat er een letter bij, schrijf hem dan in het vakje van dat slot hieronder (de vakjes staan door elkaar). Staat er een ×, dan zit je op drassige grond. Let op: in het Peilboek staan ook veel nepletters. Alleen de negen goede codes geven samen een echt woord.

slot 6	slot 2	slot 9	slot 4	slot 1	slot 8	slot 3	slot 7	slot 5

Dat woord opent de verzegelde envelop achterin. Maar in de nacht na de vondst verdwijnt de belangrijkste brief uit de schuur. Wie heeft hem? En waar ligt de schat van 1941? De vragen die je aan het eind moet beantwoorden, staan op p. 50.

Nodig: potlood, kladpapier, een geodriehoek, een spiegeltje (of dun papier om over te trekken). Alles staat in dit boek; je hoeft nergens heen. **Speelduur:** twee tot vier uur, samen, vanaf een jaar of negen. **Vast?** Achterin staan hints in drie niveaus, op hun kop (p. 57).

Inhoud

VOORWERK

Zo werkt dit boek 3
Wie is wie 5
Het decor 6

DE ZEVEN RUIMEN

Ruim 1 · De akker 7
Ruim 2 · De kist 12
Ruim 3 · De brieven 19
Ruim 4 · De Poldertoren 26
Ruim 5 · Meeuw 32
Ruim 6 · Het Waterloopbos 38
Ruim 7 · Het vloeiblad 43

NU JIJ

De vragen 50
Werkblad 1 · De nacht 51
Werkblad 2 · De bezoekers 52
Antwoordformulier 53
Het Peilboek 54
Kladblad 56
Hints in drie niveaus 57
Verzegeld 61

NA DE ENVELOP

Oplossing · de sloten 62
Oplossing · de zaak 63
Achteraf 65
Nawoord 67

OKTOBER 2026

Wie is wie

OP DE BOERDERIJ

Fenna Brouwer (12) · houdt het ruimboek bij. Schrijft alles op, ook wat ze liever niet hoort.

Bram Brouwer (9) · haar broertje. Telt alles wat te tellen valt.

Jorrit Brouwer (43) · hun oom, akkerbouwer aan de oostkant van Schokland. Aardappels, uien, suikerbieten. Geen koeien.

Ilse Brouwer (41) · hun tante, verzorgende in Zorgcentrum De Zeearend in Emmeloord.

Kobus · de labrador van de boerderij. Oud, dik en trouw.

Thijs Bakker (19) · uit Ens, werkt bij Jorrit. Rijdt brommer en spaart voor een auto.

DE BEZOEKERS

Wouter Lammers (49) · uit Marknesse, hobbyhistoricus. Schrijft over Zuiderzeewrakken. Kent Jorrit van het dorpsquizteam.

Kees Zwart (61) · uit Ens, klusjesman. Koopt elke week aardappels bij Jorrit. Zoekt in zijn vrije tijd met een metaaldetector.

Rutger Brink (55) · antiquair uit Kampen, winkel Brink Oud & Curieus.

Sanne Mol (34) · verslaggever van De Polderkoerier.

Anna Hoekstra-Kuiper (98) · woont in De Zeearend. Geboren op Schokland.

Marijke van Dam-Visser (72) · woont in Marknesse.

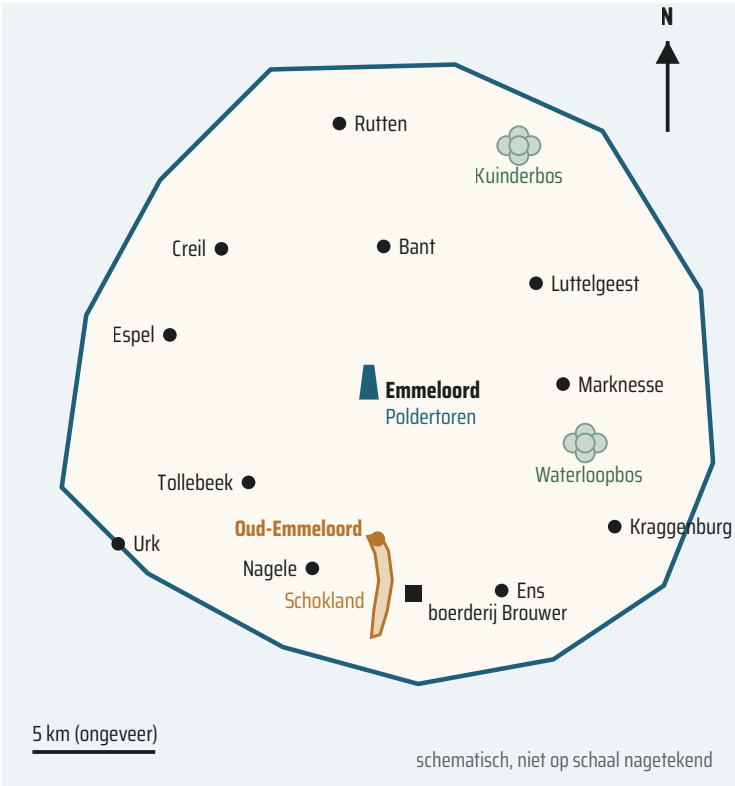
IN 1941

Meeuw en Fuut · schrijven elkaar geheime brieven. Wie zijn het?

Hendrik Brink · opkoper uit Kampen, de grootvader van Rutger.

NOORDOOSTPOLDER

Het decor

Tot 1942 was hier alles Zuiderzee. In 1940 ging de dijk om de nieuwe polder dicht, in 1941 begonnen de gemalen te pompen en in september 1942 viel de polder droog. Het oude eiland Schokland werd een langgerekte heuvel tussen de akkers. Op de noordpunt lag vroeger het dorpje **Emmeloord**, met een haven en een vuurtoren. De nieuwe stad in het midden van de polder kreeg dezelfde naam.

RUIM 1

1 De akker

Slot 1 · Het wrak

Donderdag 15 oktober 2026. Een zware ploeg, een kavel klei aan de oostkant van Schokland, en ineens zit de trekker vast. Onder de akker ligt hout. Heel veel hout, in de vorm van een schip.

FAMILIE BROUWER · DONDERDAG 15 OKTOBER

Jorrit 14.41
Jongens. Ik heb net een schip geploegd.

Sjoerd (papa) 14.44
Een wat?

Jorrit 14.46
Een schip. Hout, spanten, alles. Midden op het stuk achter de schuur. De ploeg sloeg zo vast dat ik dacht dat de trekker brak.

Ilse 14.52
Hij staat in de klei te springen als een kind. Ik trouwens ook.

Fenna 15.03
WAT VOOR SCHIP

Jorrit 15.40
Wouter is er net. Hij denkt een botter, een vissersboot van de Zuiderzee. Er zit een kistje in. Dicht.

Bram 15.41
IS HET EEN SCHAT

Jorrit 17.05
Melding gedaan bij het meldpunt voor archeologische vondsten. Over anderhalve week komen de archeologen. Tot die tijd mag niemand graven. Het kistje mag droog in de schuur, maar niet openbreken.

Sjoerd (papa) 17.12
Dan brengen we de kinderen morgen extra vroeg. Ze slapen toch niet meer.

VRIJDAG 16 OKTOBER · 10.00 UUR

Het eerste wat Fenna zag, was de klei. Grijs en glimmend lag hij in brede plakken naast elkaar, zo ver als ze kon kijken, met in de verte een rij bomen die oom Jorrit 'het eiland' noemde. Dat was Schokland. Het tweede wat ze zag, was het schip.

Het stak uit de akker als het geraamte van een walvis: een rij kromme, zwarte balken met daartussen modder en stukken plank. Er was een rood-wit lint omheen gespannen.

'Spanten,' zei een man in een groene regenjas. Hij zat op zijn hurken bij het lint en had een meetlint in de ene hand en een schetsboek in de andere. 'Zo heten die ribben. Dit is een botter. Of was.'

Dat was Wouter. Hij was lang en dun, had een grijzende baard en praatte over het schip alsof het een oude vriend was. Zijn auto stond op het pad langs de akker, een zilvergrijze stationwagen met de achterbak vol boeken, laarzen en meetlinten. Hij gaf Fenna een visitekaartje, alsof ze een grote mensenklant was.

Wouter Lammers

ZUIDERZEEWRAKKEN

onderzoek · lezingen · boeken
auteur van *Wrakken onder de klei*

06 38 51 27 94

‘Hij heeft het boek zelf geschreven,’ zei oom Jorrit trots, alsof het zijn eigen boek was. ‘Over wrakken in de polder.’

‘Er zijn er heel wat verkocht,’ zei Wouter. ‘Nou ja. Een paar.’ Hij lachte er niet bij.

Bram was al bij het lint. ‘Hoe lang ligt hij hier al?’

‘Gezonken in de negentiende eeuw, denk ik, toen dit allemaal Zuiderzee was. In 1942 viel de polder droog. Je oom ploegt hier al twintig jaar overheen. Gisteren ging hij gewoon iets dieper.’

Achter hen sputterde een brommer het pad op. Een jongen met een muts en een veel te dunne jas stapte af en stak zijn hand op. ‘Thijs,’ zei oom Jorrit. ‘Werkt bij mij. Thijs, dit zijn de speurders.’

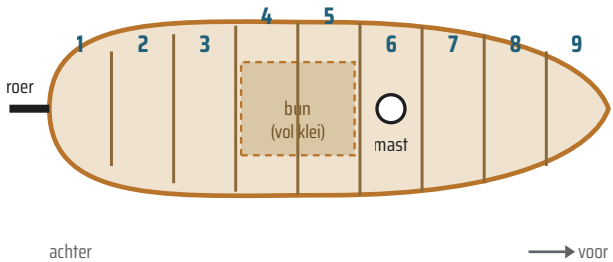
‘Ik heb al gehoord dat er een schat is,’ zei Thijs. ‘Als het geld is, wil ik een auto.’

‘Als het geld is,’ zei oom Jorrit, ‘is het niet van ons. Alles wat hier uit de grond komt, moet gemeld. Daar zijn regels voor.’

Wouter sloeg zijn schetsboek open. ‘Gisteren hebben jullie oom en ik alles opgeschreven wat de ploeg boven bracht, en waar. Het naambord, een klomp, scherven van een bord. En het kistje.’ Hij keek Fenna aan. ‘Alleen hebben we de vakken niet bij elkaar opgeschreven. Dat moest snel, het begon te regenen.’

SCHETS VAN WOUTER, DONDERDAG 15 OKTOBER

De botter in de akker

Bovenaanzicht, negen vakken. In de mast en de bun (de vroegere visbak) is niets gevonden.

SLOT 1 — HET WRAK

De ploeg bracht vier dingen boven: de kist, het naambord, een klomp en scherven van een bord, elk in een ander vak. Oom Jorrit schreef op wat hij zich herinnerde:

1. Het naambord lag in het vak direct naast het vak van de kist.
2. De klomp lag verder naar voren dan de drie andere dingen.
3. Maar de klomp lag niet in het allervoorste vak.
4. Tussen de scherven en de kist lagen precies vier vakken.
5. Het naambord lag niet in een van de twee uiteinden van het schip.
6. De kist lag achter de mast.

In welke vakken lagen de vier dingen? De code bestaat uit het vak van de **kist**, het **naambord**, de **klomp** en de **scherven**, in die volgorde.

CODE ☐ ☐ ☐ ☐

PEILBOEK p. 54

‘Daarom maak je je eigen rooster. Je begint met een sleutelwoord. Je zet de letters van dat woord in de eerste vakjes, elke letter maar één keer. Daarna komt de rest van het alfabet, op volgorde, zonder de letters die je al had. Wie het sleutelwoord niet weet, krijgt er niks van.’

Bram tikte op het scherm. ‘D, R… dan een boogje… E. Dat sleutelwoord begint met DR.’

Oom Jorrit stond op en kwam terug met een plank die nog naar de akker rook. ‘Het naambord,’ zei hij. ‘Lag gisteren bovenop de klei. Sommige letters zijn eruit gerot.’

Het naambord van de botter. Drie letters zijn weggerot.

Bovenaan brief 1 staat de datum. Zo ziet hij eruit:

